

Overlastsituaties bij bedrijven: de oplossing dichterbij door een focus op beleving van gezondheid en hinder

Omwonenden ondervinden in veel situaties overlast van bedrijven in de vorm van stank, geluid of verkeer. Door te focussen op de persoonlijke beleving van gezondheid en hinder, aanvullend op harde data, haalt het Louis Bolk Instituut andere informatie naar boven. Dat blijkt de sleutel te zijn voor een open dialoog tussen bewoners, bedrijven en gemeente. De integrale en participatieve werkmethode en de webapplicatie leiden tot nieuwe inzichten en oplossingsrichtingen. De methode is toepasbaar bij een breed scala aan hindersituaties.

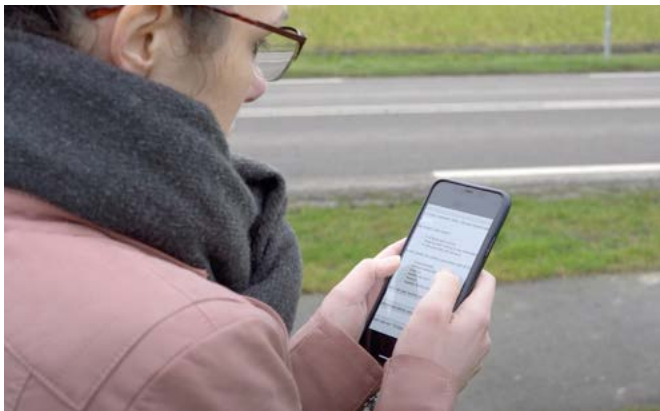
Maatwerk en webapplicatie

Vergunningverlening en hinderbeleving sluiten vaak niet goed op elkaar aan: in veel situaties ervaren omwonenden hinder, ondanks dat het bedrijf voldoet aan verleende vergunningen. Inmiddels zijn samen met de GGD Hart voor Brabant meerdere projecten uitgevoerd met casussen rond hinderbeleving bij bedrijven. Startpunt van deze projecten zijn interviews met alle betrokkenen, zoals omwonenden, bedrijven en gemeente. De persoonlijke gesprekken blijken steeds erg informatief te zijn en vormen de basis voor het onderzoek. Een belangrijke aanvullende databron is de webapplicatie die het Louis Bolk Instituut en de GGD samen met een ICT-partner ontwikkelden. Hiermee rapporteren omwonenden dagelijks gedurende een periode van enkele weken welke hinder ze ervaren. Dit levert stevast nieuwe

inzichten op in de verschillende bronnen van overlast, zoals naast stank bijvoorbeeld ook geluid en verkeer. Ook geven bewoners aan wat de invloed van de hinder is op hun gezondheid. De vragen in de app zijn steeds maatwerk voor de betreffende casus. Na iedere meetperiode koppelen we de resultaten terug tijdens speciale bijeenkomsten waar alle betrokkenen bij aanwezig zijn. Deze bijeenkomsten geven nog meer inzicht in de opgehaalde data. Van daaruit kan de dialoog tussen de verschillende partijen plaatsvinden.

Beleving als toevoeging op het in kaart brengen

Het onderzoek onderscheidt zich doordat het zich richt op de beleving van gezondheid en hinder. Voorheen werd vaak volstaan met het in kaart brengen van de milieusituatie op basis van

De app en werkmethode maken ervaren hinder en gezondheid inzichtelijk

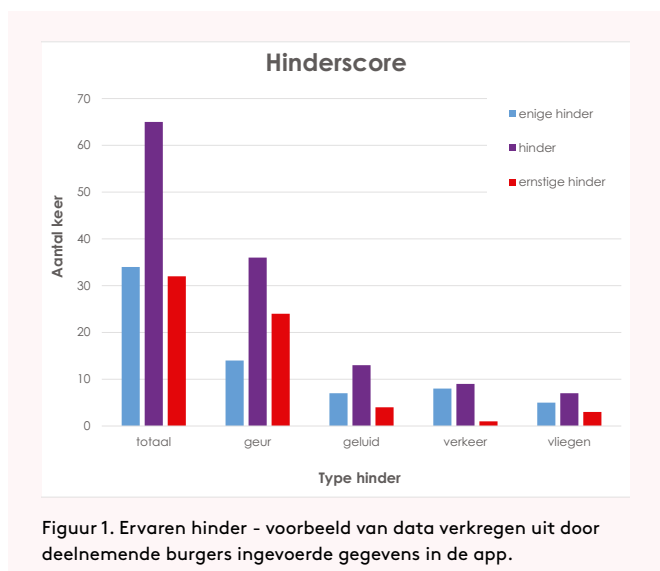
gemeten waarden voor bijvoorbeeld geureenheden, decibels of fijnstof. Daar bouwt deze methode op voort, en we voegen de beleving van gezondheid en hinder toe. Zo kunnen gemeten waarden naast de beleving van gezondheid en hinder worden gelegd. De hinder- en gezondheidsdata uit de webapplicatie vertalen we naar tabellen en grafieken. Deze blijken erg behulpzaam te zijn bij de gesprekken tussen omwonenden, bedrijven en gemeente.

Koppelen van hinderbeleving aan positieve gezondheid

In het onderzoek onderscheiden we aard, mate, frequentie en duur van de hinder. De hinderbeleving koppelen we aan de zes domeinen van Positieve Gezondheid die eerder bij het Louis Bolk Instituut zijn ontwikkeld. Die betreffen lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, sociaal maatschappelijk participeren, kwaliteit van leven, dagelijks functioneren en zingeving. In de webapplicatie geven omwonenden aan elk van die gezondheidsdomeinen regelmatig een cijfer. Zo ontstaat een accuraat beeld van hoe gezondheid en hinder door de tijd heen worden ervaren, en of er mogelijk een relatie tussen de twee bestaat.

Gezien worden, betrokken zijn, dialoog voeren

De integrale en participatieve aanpak van dit onderzoek kenmerkt ook in het algemeen de werkwijze van het Louis Bolk

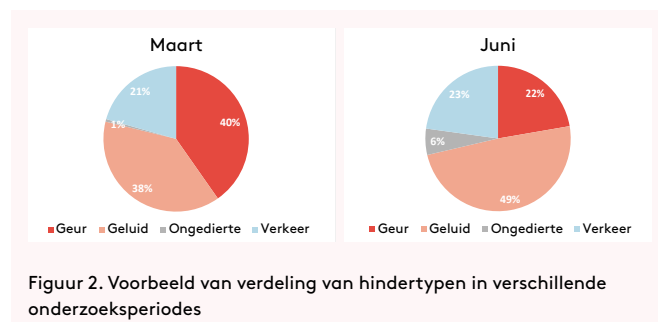

Figuur 1. Ervaren hinder - voorbeeld van data verkregen uit door deelnemende burgers ingevoerde gegevens in de app.

Instituut. Dat geldt tevens voor de intensieve communicatie die daarbij hoort. Het betrekken van alle stakeholders en aandacht voor hun persoonlijke beleving is onderdeel van de integrale aanpak, en geeft de beste basis voor succes. Doordat de partijen gehoord en gezien worden, staan zij meer open voor een dialoog en het gezamenlijk vinden van een oplossing. Wanneer de discussie plaatsvindt puur op basis van feitelijke data, zetten partijen eerder de hakken in het zand en verloopt het gesprek vaak moeizamer.

Bolk-model is universeel toepasbaar

Het gesprek tussen omwonenden, bedrijven en gemeente komt door de gekozen benadering goed op gang. De focus op de beleving van gezondheid en hinder vormt de basis voor de open dialoog, en daarmee is de stap naar oplossingen al gezet. Inmiddels hebben we onderzoeken uitgevoerd in verschillende gebieden met intensieve veehouderijbedrijven, en bij een slachterij nabij een woonkern. De werkwijze is ook bruikbaar in andere gevallen van overlastbeleving. Sterker nog: wethouders die bij het project betrokken waren, opperden al, dat deze methode ook toepasbaar is als het gaat om industrieel uitgestoten fijnstof, vliegtuiglawaai, het plaatsen windmolens of de keuze van woonlocaties voor (arbeids-)migranten.

Figuur 2. Voorbeeld van verdeling van hindertypen in verschillende onderzoeksperiodes

Lees meer over Positieve Gezondheid en Leefomgeving op de website van het Louis Bolk Instituut

→ Meer weten?

Sjef Staps
s.staps@louisbolk.nl

Charlotte Sederel
c.sederel@louisbolk.nl